

Berlin

Berlin byder på en unik blanding af nyt og gammelt. Hullerne efter kuglerne i facaderne findes stadig her, mens kapitalismens skyskrabere i glas og stål rejser sig som et sejrsmonument mod himlen omkring den genopbyggede Postdamer Platz.

Intet andet sted er den nyere europæiske historie så nærværende. Her findes Brandenburger Tor, Rigsdagsbygningen og Alexanderplatz. Formodentlig har få byer måtte lide lige så meget igennem historien, men Berlin er tilgivende, både overfor sig selv og overfor byens besøgende. Her kan du se ud som du vil, mene hvad du vil og gøre hvad du vil – uden at nogen dømmer dig.

Godt 15 år efter murens fald – die Wende – er Berlin nu atter en kulturmetropol med et fantastisk udbud af butikker, museer og natklubber som aldrig lukker. En by som et let at elske, hvis bare man tør tage den til sig.

Tekst **Kristian Lindquist** Foto **Tysklands turistråd**, © www.berlin-tourist-information.de

VAGABOND **Lyn fakta** om Berlin

Antal indbyggere 3,5 millioner **Valuta** euro **Landekode** 49 **Områdeumner** 030 **Religion** protestanter og katolikker **Statsform** republik **Tidsforskel** 0 **Officielt sprog** tysk

BYEN DEL FOR DEL

I Berlin er bydelene stadig vigtige. Hver bydel har sit eget centrum og dens indbyggere lever for deres kvarter – eller kiez som det hedder i Berlin.

Dette har delvis en historisk forklaring: Først i 1920'erne blev en række små kommuner slået sammen og byen Berlin blev bygget. Inden dette havde alle kommunerne deres egne råduse og regler. En god måde at uforske byen på, er at gøre det bydel for bydel.

MITTE er det nye Berlins hjerte. Præcis som det var inden Anden Verdenskrig. Først lå bydelen i ruiner og senere blev den delt. Her findes de fleste og de bedste klubber, barer og restauranter. Her er de amerikanske kaffebarer og smarte mærkevarebutikker åbnet. Her findes Alexanderplatz, den restaurerede Rigsdagsbygning og Brandenburger Tor. Men vær opmærksom på kvarteret omkring Hackescher Markt, for her lurder turistfælder.

KREUZBERG er den mest multikulturelle bydel i Berlin. Den tidligere vestbydel bebos af en tredjedel ikke-tyske borgere, hvoraf de fleste er tyrkere. Inden murens fald var dette Vestberlins alternative centrum, som var beboet af besættere og revolutionsromantikere.

Nu føles det mest som at vandre rundt i et lykkeligt møde mellem orienten og 1800-tallets borgerlige arkitektur. Her finder man den bedste dönerkebab og på Bergmannstrasse vrimler det med hyggelige barer og secondhandbutikker. Floden Paul-Linke-Ufer, som deler bydelen i to, er et populært sted at gå en tur.

PRENZLAUER BERG er stadigvæk Berlins travleste bydel, selvom den ikke er lige så hip som for 10-15 år siden. Årene efter murens fald var det her

man skulle bo. Huslejen var lav og bydelen var ung og trendy. Her vrimlede det med studenter, kunstnere, punkere og schæferhunde. Den gamle arbejderdel afspejler i høj grad sindsstemningen for den europæiske stenby. Enorme kvarterer med hus efter hus på brede gader. Trods de små parker som ligger spredt her og der, så virker naturen uhørt fjern. I stedet er området fyldt med spændende barer, restauranter og butikker.

Mange som flyttede hertil i begyndelsen af 1990'erne mener at Prenzlauer Berg er blevet for middelklasseagtigt og dyrt. Derfor er de flyttet videre sydpå til...

... **FRIEDRICHSHAIN** som har overtaget titlen som den mest alternative bydel efter Kreuzberg og Prenzlauer Berg. I kvarteret omkring Rigaer Strasse er der stadigvæk en del punkere og graffitimalede huse.

Halvdelen af al bebyggelse i Friedrichshain blev bombet sønder og sammen unden Anden Verdenskrig og bydelen synes ikke at have kommet sig fuldstændig. Mange byggegrunde står tomme og når man går rundt omkring her, virker det som om at

det er betydeligt mindre end 60 år siden krigen sluttede.

Gennem Friedrichshain går også den stalinarkitektoniske gågade Karl-Marx-Allee, som senere skifter navn til Frankfurter Allee.

CHARLOTTENBURG var Vestberlins centrum under de næsten 30 år muren stod der. Her ligger den store shoppinggade Kurfürstendamm og det store, luksuriøse stormagasin KaDeWe.

I de velstående beboelseskvarter nord for Kurfürstendamm bor Berlins øvre middelklasse i smukt bevarede huse fra århundredeskiftet. Schloss Charlottenburg, Kong Friedrichs kone Sophie Charlottes sommerresidens har lagt navn til bydelen.

SCHÖNEBERG er måske mest kendt for, at det var her den amerikanske præsident John F Kennedy sagde de legendariske ord "Ich bin ein Berliner" fra rådhusets balkon. Og for at det var her David Bowie boede da han flyttede fra Bel Air i Californien til "den sidste avantgarde udpost" som han har kaldt det opdelt Berlin.

Schöneberg er også det traditionelle homoseksuelle område i Berlin. Og

har været det siden 1920'erne. Karin Boye boede her under sin Berlin tur i 1930'erne og blev født og begravet i Schöneberg. Det fleste steder for homoseksuelle ligger omkring Nollendorfplatz.

POTSDAMER PLATZ. Midt mellem Berlins to centrale områder Alexanderplatz i øst og Bahnhof Zoo i vest, ligger det genopbyggede butiks- og kontorområde omkring Postdamer Platz.

Området blev sønderbombet under Anden Verdenskrig og lå derefter øde mellem øst og vest frem til murens fald. Nu skal Postdamer Platz med sine nybyggede skyskrabere give Berlin en skyline der er New York værdig - eller i hvert fald Frankfurt værdig. Meget stål, glas og beton.

Meget futuristisk og ganske upersonligt.

AT KOMME DERTIL

Fly

Berlin har tre lufthavne. Tegel ligger otte kilometer nordvest for centrum, Schönefeld ligger 22 kilometer sydøst for centrum og Berlin-Tempelhof ligger i det centrale Berlin. Der går bus fra Tegel og tog fra Schönefeld en gang hver halve time.

i Information om alle lufntavnene får du på tlf. 0180-500 0186.

Tog

Berlin har tre store centralstationer: Bahnhof Zoo, Lehrter Bahnhof-Hauptbahnhof og Ostbahnhof.

i Toginformation tlf. 0180-533 1050, www.db.de.

Bus

De fleste internationale buslinjer stopper enten ved Bahnhof Zoo eller ved Funkturm, begge i bydelen Charlottenburg.

AT KOMME RUNDT

Billetter

Kollektivtrafikken i Berlin er suveræn. Bussser, sporgvogne, metro (U-bahn) og tog (S-bahn) tager dig rundt i byen.

Billet hedder "fahrkarte" og samme billet er gyldig på samtlige kollektive transportmidler. Der er flere forskellige slags transportkort - vælg det som passer dig bedst.

i De forskellige transportselskaber har tlf. 030-194 49 (BVG) og 030-29 70 (DB).

Taxa

Taxaer er pålidelige og billigere end i Danmark. Skal du køre mindre end to kilometer eller fem minutter, så bed om at få en kurzstecke - en kort strækning for 3 euro. Men så må du fange en bil på gaden. Bilen er oftest en cremefarvet Mercedes.

i Taxa har tlf. 0800-222 2255 (Würfel-funk), 030-690 22 (Taxi Funk) og 030-2510 26 (Funk Taxi).

Gå

Det er okay at gå men tænk på at afstanden ofte enorm. Berlin er så stor at München, Düsseldorf, Frankfurt am Main og Stuttgart kan være på samme areal.

Metro

Berlins metro, U-bahn, er en af verdens ældste og den er hurtig tryk og pålidelig. Der findes ti forskellige linier. På det større metrostationer findes gode madsteder. Berlinerne er glade for at spise under jorden og i morgentrafikken ligger krummer fra kringler og doughnuts rundt omkring togvognene.

Sporgvogn

Små og stille slingrer sporgvognene sig gennem de østlige bydele af Berlin. En meget god måde at komme gennem byen og samtidig se næsten lige så meget som hvis man var på

gåben. Billetter kan købes i automater i vognene.

S-bahn

En slags S-tog som også kører til de centrale dele af byen. Betydelig hurtigere end metroen på visse strækninger. For eksempel, hvis man skal fra centrum af Vestberlin til Østberlin.

Bus

Omfattende busnet som med hjælp fra natbusser går døgnet rundt. For at få en god udsigt anbefales øverste etage på dobbeldækkerne. Busserne er ligesom sporgvognene oftest gule. Billet kan købes hos chaufføren.

SEVÆRDIGHEDER

TV-TÅRNET PÅ ALEXANDERPLATZ

Det 365 meter høje fallossymbol for DDR kan ses, hvor end man befinder sig i byen. I det nye unge Berlin er TV-tårnet blevet et populært symbol, som pryder flyers, pins og t-shirts.

Tag dig ikke af at Alexanderplatz er gigantisk og grå. Tag op i tårnet, sæt dig i den roterende restaurant og nyd udsigten.

i Metro Alexanderplatz, tlf. 030-242 33 33, www.berlinerfernsehturm.de. Åbent mar-okt 09.00-00.00, nov-feb 10.00-00.00.

KARL-MARX-ALLEE Fra Alexanderplatz og østpå mod Friedrichshain strækker DDRs gamle gågade sig, Stalinalle, eller Karl-Marx-Allee som den efterhånden er kommet til at hedde. De enorme huse er bygget efter sovjetisk stil og gaden har været brugt på film, hvor den skulle forestille en gade i Moskva.

Under kommunismen var det kun særligt heldige borgere som havde den lille fornøjelse at bo langs med den 90 meter brede allé. Lejlighederne var udrustede med så luksuriøse ting som varmt vand og elevator.

Langs med Karl-Marx-Allee pas-

serer man den klassiske Cafe Moskau med sin kæmpemæssige mosaik af lykkelige arbejdere der overvåges af en russisk sputnik.

i Tag valgfri metro til Alexanderplatz eller linje U5 til Frankfurter Tor.

OLYMPIASTADION Den storslåede idrætsarena blev bygget til Hitlers propaganda-OL i 1936. Her blev Leni Riefenstahls film Olympia indspillet og her ærgede den afro-amerikanske idrætsstjerne Jesse Owens de tyske værter, ved at tage fire OL-guldmedaljer. Stadion er nu blevet ombygget til VM i forbold i Tyskland 2006.

i Metro Olympia-Stadion, tlf. 030-30688100, www.olympiastadion-berlin.de.

RIGSDAGSBYGNINGEN En bygning som har oplevet meget. Her rasede rigsdagsbranden i 1933 og den banede som bekendt vej for den nazistiske magtovertagelse. Her blev den sovjetiske fane hejst i 1945 og nu sidder det tyske parlament atter her.

Facaderne er de samme som da huset blev bygget i 1894, men indersiden og den gigantiske kuppel som pryder taget, er nybyggede.

i S-bahn Unter den Linden. Tlf. 030-2270, www.bundestag.de. Åbent alle dage 08.00-22.00.

VAGABOND Tips!

Hvis du køber en enkeltbillet til metroen, så glem ikke at stemple. Ustempet billet gælder ikke og kontrollørerne er benhårde, så det hjælper ikke at spille dum turist.

TILINTETGØRELSESMONUMENTET OG WILHELMSSTRASSE 2005 blev monumentet til ære for europas jøder indviet, lige syd for Brandenburger Tor.

Monumentet, som består af 2 711 diskret oplyste betonblokke og som i alt dækker et areal der svarer til tre fodboldbaner, er omdiskuteret. En del mener at det er for stort og andre undrer sig over hvorfor det bare er for jøderne - hvorfor ikke for homoseksuelle, sigøjnere og andre grupper, der også blev myrdet af nazisterne. Men nu står det der - og virker køligt og ensomt.

Under monumentet findes et informationscenter med information omkring udryddelsen af jøderne.

Et stenkast herfra ligger den gamle regeringsgade Wilhelmsstrasse. Her lå Nazitysklands kommandocentral, Goebbels propagandaministerium og førerbunkeren, hvor Hitler tog sit liv. Det eneste hus fra nazitiden som stadig står intakt den dag i dag, er Görings Luftfartsministerium som nu huser Tysklands finansdepartement.

i Metro Mohrenstrasse.

KAISER-WILHELM-GEDÄCHTNI-SKIRCHE Kirken, som blev bygget til minde om Fredrik I i 1890'erne, er en af de mest kendte bygninger i Berlin. Den blev ødelagt af et bombetogt i 1943 og har siden da stået der i sin sønderrevne tilstand, som en påmindelse om krigen. Ved siden af ruinerne er der blevet bygget en kirke med seperart tårn.

i Breitscheidplatz. Metro Zoologischer Garten eller Kurfürstendamm. Åbent 09.00-19.00, www.gedaechtniskirche.com.

SCHLOSS CHARLOTTENBURG Prinsesse Sophie Charlottes sommarpalads er en fantastisk bygning.

Paladset indeholder et galleri med kunstværker fra 1800-tallet og er omringet af en smuk slotspark. Lige i nærheden ligger det Egyptiske Museum, Berggruensamlingerne (moderne kunst) og Bröhanmuseet (kunsthåndværk og møbler).

i Spandauer Damm 20-24, tlf. 030-32091440, www.spsg.de. Metro Richard-Wagner-Platz, derefter bus eller 15 minutters gang til slottet. Åbent 9.00 -17.00.

UNTER DEN LINDEN - STRASSE DES 17 JUNI Berlins gamle gågade som leder hen til Brandenburger Tor er flot og storslået, men føles lidt for bred. Her er godt med turister og det er der en grund til. Går man langs med gaden fra Alexanderplatz, passerer man en række historiske mindesmærker. Her ligger bl.a. Bebelplatz, hvor nazisterne tændte deres første bogbål, Humboldtuniversitetet hvor Einstein studerede, Pergamon museet, Berlins domkirke og - så længe den står - Palats der Republik, DDR's gamle parlamentsbygning og republikkens kulturhus. Den omstridte plan er at rive

det asbestbeskadede hus i kobberfarvet glas ned, og i stedet genopbygge et gammelt barakslot som tidligere lå på samme plads.

Efter Brandenburger Tor fortsætter allehen hele vejen til Charlottenburg, men nu med navnet Strasse des 17. juni. På vejen ligger Siegessäule, et kæmpemæssigt sejrsmonument som står efter den tysk-franske krig i 1870-71. I Wim Wenders film "Himmel over Berlin", sidder englenerne på toppen af monumentet og kigger ud over byen. Og det er ikke nogen dårlig idé - tårnet er åbent for offentligheden og udsigten er fantastisk.

Langs med Strasse des 17. juni ligger også barokslottet Bellevue, hvor Tysklands forbundskansler bor.

MUSEER

HAUS AM CHECKPOINT CHARLIE

Murmuseum ved den gamle grænseovergang Checkpoint Charlie, er lidt rodet og føles af og til lidt "hjemmelavet", men er ikke desto mindre et besøg værd. Her får man eksempler på folks opfinderevner og desperation, når de forsøgte at flygte over muren til Vesttyskland.

For en hundredelap kan man købe et stykke graffitimalet beton, som siges at have været en del af Berlinmuren.

i Friedrichstrasse 43-45. Tlf. 030-253 72 50, www.mauer-museum.com.

Metro Kochstrasse. Åbent 09.00-22.00. Entré 9,5 €.

EAST SIDE GALLERY Det er muligt at se rester af muren på flere pladser i Berlin. Men det gøres bedst ved East Side Gallery, hvor forskellige kunstnere har udsmykket 1,3 kilometer mur. Her findes flere hundrede malerier, i hvad der anses for værende verdens største udendørsgalleri.

i East side gallery ligger ved broen Oberbaumbrücke og Ostbahnhof. S-bahn Ostbahnhof. www.eastsidegallery.com.

VAGABOND Faldgrube

Cash is king i Berlin. Fåbarer og restauranter tager imod Visa eller andre kreditkort. Ingen ved rigtig hvorfor det er sådan, og ingen - udover turisterne - går op i det.

MUSEUMSINSEL Ved Unter den Linden ligger Museumsinsel - Museernes ø. Omgivet af floden Spree, ligger her flere museer. Det mest kendte er Pergamon med en enestående samling kunstsatte fra de egyptiske, græske og bysantiske dynastier. Det berømte Pergamonalter indgår i samlingen.

i Øen ligger ved den østlige del af Unter den Linden www.museumsinsel-berlin.de. S-bahn Hackescher Markt. Åbent tirs-søn 10-18, tors åbent til 22.00. Entré Pergamon: 8 €.

CENTRUM JUDAICUM På den turisttætte Oranienburgerstrasse forenesbarer, butikker og prostituerede med Berlins gamle Synagoge. Den restaurerede bygning med sin forgyldte kuppel, kan ses over næsten hele byen når solen skinner. Udenfor patruljerer bevæbnede vagter. Indenfor ligger Centrum Judaicum, en udstilling som viser det pulserende jødiske liv i Berlin inden udryddelsen. Her arrangeres også forskellige andre udstillinger om jødedommen i Tyskland.

i Oranienburger Strasse 28-30, tlf. 030-880 284 51, www.cjudaicum.de.

Metro Oranienburger Tor. Åbent vinterhalvåret man-tors og søn 10.00-18.00, fre 10.00-14.00. Sommerhalvåret man og søn 10.00-20.00, tirs-tors 10.00-18.00, fre 10.00-17.00. Lør og jødiske helligdage lukket. Entré 3 €.

HAMBURGER BAHNHOF På den gamle togstation findes en imponerende samling lettilgængelig moderne kunst. Meget Warhol og Lichtenstein.

i Invalidenstr. 50. Tlf. 030-20 39 78 34 12, www.hamburgerbahnhof.de.

Åbent: Tirs-fre 10.00-18.00, lør 11.00-20.00, søn 11.00-18.00. Entré: 6 €.

PARKER

TIERGARTEN Størst og grønnest er den tre kvadratkilometer store Tiergarten. Godt med nudister og tyrkiske familier som griller. Om sommeren kan her blive lidt kvalmende, men en tur med robådene virker svalende.

i S-bahn Tiergarten.

MAUERPARK En park som minder mere om Woodstock end Soliden. Ingen naturoplevelse, men i stedet kan man lytte til hippier der spiller på afrikanske trommer, se på capoeira eller dirkke øl og ryge hjemmerullede cigaretter med punkere.

i Metro Eberswalderstrasse.

BERLINER ZOO Måske ikke en almindelig park, men et besøg værd. Dyreparken er en af verdens største og centralt beliggende i tilslutning til Tiergarten.

De mest kendte beboere i parken er kæmpepandaerne Yan-Yan og Bao Bao.

Drik noget forfriskende.

 Hardenbergplatz 8. Tlf. 030-25 40 10, www.zoo-berlin.de. Åbent i sommerhalvåret man-søn 09.00-18.30, vinterhalvåret man-søn 09.00-17.00. Entré 11 €.

RUNDTURE

BUS 100 De fleste guidebøger anbefaler en tur med bus fra Bahnhof Zoo til Alexanderplatz. Turen tager en halv time og her kører man bl.a. forbi Kaiser-Wilhelm-Gedächtniskirche, Tiergarten, Siegessäule og Brandenburger Tor. Guidebøgerne undlader at fortælle, at busserne ofte er sprængfyldte og at man kan risikere ikke at få set andet end nakkehåret på en berliner, der er på vej hjem fra arbejde.

 Pris almindelig busbillet 2 €.

BERLINWALKS Engelsksprogede byvandring med flere forskellige temaer. Bl.a. det Tredje Riges historie og det jødiske liv i Berlin.

 Opsamlingsplads ved Bahnhof Zoologischer Garten eller S-bahn Hackescher Markt. Tlf. 030-3019194, www.berlinwalks.com. Pris mellem 7,5 og 15 €.

TRABANT SAFARI Oplev Berlin fra DDR's svar på Mercedes - en Trabant. Ture med guidning via en radio i bilen. Guidningen foregår på engelsk, spansk, fransk og italiensk. Regn med, at en tur tager halvanden time.

 Tel 030-275 922 73, www.trabi-safari.de. Pris 20 €.

MAD

Tyskerne er ikke direkte kendt for deres køkken. Men i en storby som Berlin findes et stort internationalt restaurantudbud med priser, som er noget lavere end i Danmark.

Billigt

MONSIEUR VUONG Billig vietnamesisk restaurant med flere gode retter. Der

er ofte kø langt ud på gaden for at få et bord, så kom i god tid. Der kan ikke reserveres bord.

 Alte Schönhauser Strasse 46. Tlf 030-308 726 43, www.monsieurvuong.de.

Åbent man-lør 12.00-00.00, søn 14.00-00.00.

HABIBI Arabisk gadekøkken som findes flere steder rundt omkring i byen. Det bedste ligger i Kreuzberg. Kyllingekebab, falafel og andre arabiske retter. Hurtigt, billigt og godt.

 Körtestrasse 35. Tel 030-692 24 01. Metro Südsterne. Åbent 10.00-02.00.

SAN REMO UPFLAMÖR Gode frokosten og tysk-spansk crossover på menuen. Indretningen er rustik bayersk med spanske indslag - præcis som maden.

 Falckensteinstrasse 46. Tlf. 030-612 867 95, www.sanremo-upflamoer.de. Metro Schlesisches Tor.

Åbent alle dage 10.00-02.00.

Mellem

PAN ASIA Asiatisk med en flot og stilren indretning. Menuen er en crossover af japansk, thailandsk og kinesisk.

 Rosenthaler Strasse 38. Tlf. 030-279 088 11, www.panasia.de. Metro Weinmeisterstrasse. Åbent alle dage 11.00-01.00.

103 Småtrendy café og restaurant med god morgenmad og en rigtig god club sandwich.

 Kastanienallee 49. Tel 030-484 926 51. Metro Rosenthaler Platz. Åbent lør-søn 10.00-open end, man-fre 09.00-open end.

I DUE FORNI Charmerende italiensk restaurant med et højt støjniveau. Gode stenovnsbagte pizzaer som serveres af italienske punkere! Populært - bestil bord i god tid.

 Schönhauser Allee 12. Tel 030-440173 33. Metro Senefelderplatz. Åbent alle dage 12.00-24.00.

VAGABOND Tips!

Har du et rejsebudget er en enkel måde at holde madomkostningerne nede, ved at spise fastfood. Udbuddet er enormt, men glem McDonalds. Döner, den tyske variant af kebab er billig og god. Thaimad fås ligeledes for få penge og pølser er altid godt.

Dyrt

LE COCHON BOURGEOIS Lad dig ikke skræmme af navnet - det borgerlige svin. Det her er en fransk luksusrestaurant med mad i verdensklasse.

i Fichtestrasse 24. Tlf. 030-693 0101, www.le-cochon.de. Metro Südstern. Åbent tirs-lør fra 18.00.

BOCCA DI BACCO Italiensk med sober indretning og hvide duge i stedet for ternede. Den bedste pasta i Berlin ifølge prestigeavisen Frankfurter Allgemeine Zeitung.

i Friedrichstrasse 167. Tlf. 030-206 728 28, www.boccadibacco.de. Metro Friedrichstrasse. Åbent man-lør 12.00-24.00, søn 18.00-24.00.

GOURMET RESTAURANT LORENZ ADLON Gormetrestaurant med en stjerne i Guide Michelin. Gammeldags og smukke lokaler med udsigt over Brandenburger Tor.

i Unter den Linden 77. Tlf. 030-226 10, www.hotel-adlon.de. Åbent tirs-lør 07.00-22.30.

BARER

WHITE TRASH Gammel kinesisk restaurant som nu serverer Elvisburgere, øl og drinks i et højlydt, kischet ro-kermilø. Ungt, sejt og rigtig godt.

i Schönhauser Allee 6-7. Tlf. 0179-473 26 39, www.whitetrashfastfood.com. Metro Rosa-Luxemburg Platz. Åbent 18.00 til meget sent.

SCHWARZSAUER En meget populær bar midt i Prenzlauer Berg. Indretningen er almindelig, men hyggelig. Dem der forstår tysk, kan lytte til gæster der diskuterer Marx eller meningen med livet. Gode priser.

i Kastanienallee 13. Tlf. 030- 448 56 33. Metro Eberswalderstrasse. Åbent 08.00-06.00

VICTORIA BAR Flot og stilren bar. God service og kyndigt barpersonale, som

serverer gode drinks.

i Potsdamer Strasse 102. Tel 030-257 599 77, www.victoriabar.de. Metro Kurfürstenstrasse. Åbent fre-lør 18.30-04.00, søn-tors 18.30-03.00.

WOHNZIMMER Guldmalede vægge og sofaer er en del af den specielle indretning. Det samme er en håndvask som står midt i rummet. Populært blandt byens trendy bohemer.

i Lettestrasse 6. Tel 030-445 54 58. Metro Eberswalderstrasse. Åbent 10.00-04.00.

SHOPPING

Friedrichstrasse med den gamle grænseovergang Checkpoint Charlie, er blevet Berlins nye shoppinggade og er fyldt med dyre, eksklusive butikker og kæmpemæssige gallerier. Her findes bl.a. Galeries Lafayette og Departmentstore Quartier.

i www.friedrichstrasse.de. Metro Friedrichstrasse.

KURFÜRSTENDAMM Vestberlins shoppinggade nummer ét har tabt lidt af sin fornemme glans, men udvalget på den 3,5 kilometer lange og 53 meter

brede boulevard er stadig enormt.

Yves Saint Laurent, Louis Vuitton og Tommy Hilfiger hører blandt butikkerne her.

i www.kurfuerstendamm.de. Metro Kurfürstendamm.

Varehus

På Friedrichstrasse ligger Galeries Lafayette. Det meget luksuriøse varehus med den gennemsigtige kuppel på toppen. Her findes tøj fra bl.a. Christian Lacroix og Yves Saint Laurent.

i Friedrichstrasse 76-78. Tlf. 030-209 480, www.lafayette-berlin.de. Metro Französische Strasse. Åbent man-lør 10.00-20.00.

KADEWE – Kaufhaus des Westens som er et af verdens største varehuse med en delikatesseafdeling i verdensklasse.

i Tauentzienstrasse 21-24. Tel 030-212 10, www.kadewe.de. Metro Kurfürstendamm. Åbent maN-fre 10.00-20.00, lør 09.30-20.00.

Bøger og musik

PRO QM Hyggelig men trang boghandel med et meget venligt personale. Stort udbud af bøger om arkitektur, kunst og design.

Ta' en pause fra storbyen.

ⓘ Alte Schoenhauser Strasse 48. Tlf 030-24728520, www.pro-qm.de. Weinmeisterstrasse. Åbent man-fre 12.00-20.00, lør 12.00-18.00.

LEILA M Her vælter det med elektronisk musik på cd og vinyl. Her er der ikke nogen der bliver irriteret, hvis du vil lytte til skiverne i ro og mag, inden du køber noget. Et godt sted at finde flyers til klubber og fester.

ⓘ Rosa Luxemburg Strasse 3. Tlf. 030-69507572, www.leila-m.de. Metro Alexanderplatz.

Loppemarkeder og andre markeder

TÜRKISCHER MARKT Som at besøge orienten light. Trangt, højrøstet og fyldt med tyrkiske husmødre som er på det ugentlige madinkøb. Fine krydderier, oliven og brød. Her er også smukke stoffer og tekstiler.

ⓘ Maybachufer. Tlf. 030-7815844. Tirsdage og fredage 12.00-18.30. Metro Schönleinstrasse.

FLOHMARKT ARKONAPLATZ Loppemarked hvor du kan finde alt mellem himmel og jord. Godt med cd'ere, møbler og tøj. Hyggelig stemning og her må der puttes om priserne.

ⓘ Arkonaplatz. Tlf. 0171-7101662. Lørdage 10.00-16.00. Metro Bernauer Strasse.

FLOHMARKT STRASSE DES 17 JUNI Berlins største loppemarked. Her er det praktisk taget umuligt at gøre et fund, men udvalget er stort.

ⓘ Strasse des 17 juni. S-Bahn Tiergarten. Lørdage og søndage 08.00-16.00.

Second hand

COLOURS For at finde herhen må man gå ind over baggården og op ad en trappe. Indenfor mødes man af en enorm butik fyldt med tøj i alle regnbuens farver. Glem ikke at give din taske til personalet inden du begynder at kigge tøjet igennem.

ⓘ Bergmannstrasse 102. Tlf. 030-6943348, www.kleidermarkt.de. Metro

Gneisenaustrasse.

Åbent man-ons 11.00-19.00, tor-fre 11.00-20.00, lør 10.00-16.00.

GARAGE Gigantisk secondhandbutik med gode muligheder for at gøre et fund. Her køber man tøjet pr. kilo.

ⓘ Ahornstrasse 2. Tlf. 030-2112760, www.kleidermarkt.de. Metro Nollendorfplatz. Åbent man-fre 11.00-19.00, søn 11.00-18.30.

PAULS BOUTIQUE Mix af gammelt g nyt. Velassorteret butik med et stort udbud af sneakers.

ⓘ Oderberger Strasse 47. Tlf. 030-44033737. Metro Eberswalderstrasse. Åbent man-fre 12.00-20.00, lør 12.00-18.00.

Tøj

FRED PERRY STORE Britisk tøj i nyåbnet butik. Godt udvalg til både piger og fyre.

ⓘ Neue Schönhauserstrasse 10. Tel 030-28094203.

ADIDAS ORIGINAL STORE Både retro og nyt fra det tyske sportsmærke med de tre striber.

ⓘ Münzstrasse 13-15. Tlf, 030-27594381. Metro Weinmeisterstrasse.

BERLINOMAT Butik flydt med spændende ting og sager fra mere end 140 Berlinedesignere. Streetmode, smykker og interiør, som du ikke risikerer at finde hjemme hos din nabo.

ⓘ Frankfurter Allee 89. Tlf. 030-42081445, www.berlinomat.com. Metro Frankfurter Allee. Åbent man-fre 10.00-20.00, lør 10.00-19.00.

TO DIE FOR Butik med en god blanding af etablerede og nyere berlinske mærker. En del af det er så flot at man vil dø for det.

ⓘ Neue Schönhauser Strasse 10. Tlf. 030-28386834. Tunnelbana Weinmeisterstrasse.

DEPARTMENTSTORE QUARTIER 206

Et helt kvarter flydt med luksuriøse tøjbutikker. Her er mærker som Helmut Lang og Marc Jacobs.

ⓘ Friedrichstrasse 71. Tel 030-20946240, www.quartier206.com.

Metro Stadtmitte. Åbent man-fre 10.30-19.30, lør 10.00-18.00.

At gå på loppemarked er en populær weekendbeskæftigelse i Berlin.

FORLYSTELSER

Klassisk og opera

BERLINER PHILHARMONIKER Berliner Philharmoniker anses for værende et af verdens bedste orkestre. De optræder i den smukke koncerthal Philharmonie.

📍 Herbert von Karajan strasse 1. Tlf 030-254 880, www.berliner-philharmoniker.de. Metro Potsdamer Platz.

DEUTSCHE OPER BERLIN Operahuset er en moderne bygning som blev til da Vestberlin skulle have sin egen opera. De andre to operahuse ligger i Østberlin.

📍 Bismarckstrasse 35. Tlf. 030-34384 01, www.deutscheoperberlin.de. Metro Bismarckstrasse.

KOMISCHE OPER Lad dig ikke narre af navnet, her opføres ikke kun komedier. Komische Oper undgår at hyre de største navne indenfor opera. Derfor er billetterne noget billigere her end i andre operahuse.

📍 Behrenstrasse 55-57. Tlf. 030-479974 00, www.komische-oper-berlin.de. Metro Französische Strasse.

STAATSOPER Anses af mange for værende et af verdens smukkeste operahuse. Storslået!

📍 Unter den Linden 5-7. Tel 030-

20 35 40, www.staatsoper-berlin.org. Tunnelbana Französische Strasse.

Klubber

Berlin har et enormt udbud af klubber. Her findes noget for enhver smag. Med garanti. Fælles for næsten alle klubber er, at de åbner sent. Ingen i Berlin går på klub før klokken 01.00. På den anden siden lukker mange af dem ikke før de sidste gæster går hjem.

BERGHAIN PANORAMA BAR Et eldorado for techno- og elektrofolket. Stemningen på dansegulvet er i top og det er ofte kendte dj's der vender plader.

📍 Am Wriezener Bahnhof. www.berghain.de. S-bahn Ostbahnhof. Åbent fre-lør 00.00-open end.

WATERGATE CLUB Fantastisk udsigt over floden Spree. På dansegulvet danses der til elektro, house og techno.

📍 Falckensteinstrasse 49. www.watergate.de. Metro Schlesisches Tor. Vekslen-de åbningstider afhængig af programmet, men her er altid sent åbent.

WEEKEND Crossover mellem skybar og rave. Imponerende udsigt over Alexanderplads fra 12. etage i en socialrealistisk skyskraber. Svedigt, glat og

masser af house på dansegulvet.

📍 Alexanderplatz 5. www.week-end-berlin.de. Metro Alexanderplatz. Åbent tirsdags, 20.00-open end, fre-lør, 23.00-open end, søn 20.00-open end.

Rock og Pop

MAGNET Sted med et lidt yngre publikum. Mange tynde fyre og piger i træningstrøjer og med farvet hår. Visse aftener står popbands på scenen, andre aftener spiller dj's rock og pop med anglofile inslag.

📍 Greifswalder Strasse 212. Tlf. 030-440 8140, www.magnet-club.de. Metro Eberswalder Strasse.

ROTER SALON AN DER VOLKSBÜHNE

Koncerter og klubber i fint gammelt teaterlokale. Store lysekroner i loftet og indretningen er holdt i rød.

📍 Rosa-Luxemburg-Platz. Tlf. 030-240 65 806, www.roter-salon.de. Metro Rosa-Luxemburg-Platz. Åbningstiderne varierer alt efter hvad der står på programmet.

CLUB APOLLO-SAAL Samarbejde mellem pladeselskabet WMF, som i skrivende stund leder efter nye lokaler, og Staatsoper. Nyskabende elektronisk musik i klassisk, borgerligt operamiljø. Klubben er dog ikke åben hele tiden, men kun i forbindelse med specielle koncerter eller arrangementer. Hold øje med deres hjemmeside.

📍 Unter den Linden 5-7. Tel 030-20 35 40, www.staatsoper-berlin.org. Tunnelbana Französische Strasse.

Jazz og soul

SOULTRANE God blanding af soul, jazz og blues midt i det fornemme Vestberlin. Her findes også en restaurant som er holdt i farverne sort, rød og hvid.

📍 Kantstrasse 17. Tlf. 030-31518 60, www.soultrane.de. S-bahn Savignyplatz. Åbent man 10.00-20.00, tirs-tors-10.00-02.00, fre-lør 10.00-03.00, søn 20.00-01.00.

Velkommen indenfor!

QUASIMODO Legendarisk jazzklub hvor stemningen er høj. Mange af de besøgende i det røgfyldte lokale vælger at leve deres følelser for musikken helt ud. Stedet er fortrinsvis for Berlins jazzelskere.

 Kantstrasse 12a. Tlf. 030-312 8086, www.quasimodo.de. Metro Zoologischer Garten.

SPORT

Fodbold

Berlin er ingen sportsby, men har dog et fodboldhold i Bundesligaen, Herta Berlin. Herta spiller sine hjemmekampe på den store Olympiastadion, som kan være et besøg værd i sig selv.

 Tlf. 030-306 88 100, www.herthabsc.de. Metro Olympia-Stadion. Pris fra 10 €.

Bordtennis

DR. PONG Savner du skolegårdsens ping-pong? Så har Berlin Dr. Pong hvor du kan spille bordtennis og drikke øl, akkompagneret af elektronisk musik.

 Eberswalder Strasse 21. www.drpong.net. Metro Eberswalder Strasse. Åbent man-lør 20.00-sent, søn 14.00-sent.

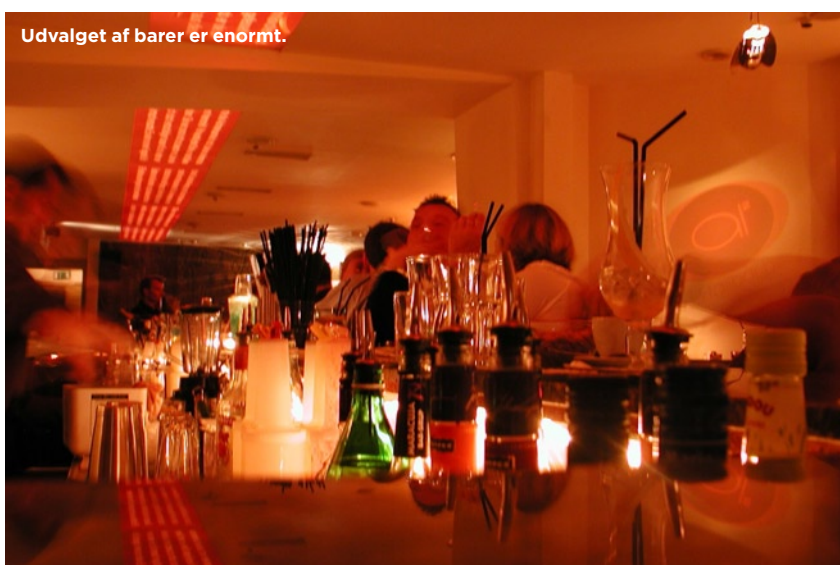

GODT AT VIDE

Sikkerhed

Berlin er en af de sikreste og mest tolerante byer i Europa. Hvis der alligevel skulle indtræffe en ulykke:

 Politi tlf. 110. SOS tlf 112.

Den danske ambassade i Berlin

 Rauchstrasse 1. Tlf. 030-50 50 20 00, www.ambberlin.um.dk. Ambasadens konsulat har åbent man-fre 09.00-12.00.

Drikkepenge

Det er almindeligt at give cirka 10 procent. Køer du i taxa, anbefales det at runde op til nærmeste euro.

Information

 Turistinformationen findes på Europa Center, Budapester Strasse. Tel 030-25 0025. Det er også turistinformation ved Brandenburger Tor og tv-tårnet ved Alexanderplatz.

I aviserne Zitty og Tip finder du alt, hvad du har brug for at vide om hvad der sker i byen. www.berlinonline.de/tip, www.zitty.de.

Links

BERLINS OFFICIELLE HJEMMESIDE:
www.berlin.de

TURISTINFORMATION:
www.berlin-tourist-information.de.

DEN DANSKE KIRKE I BERLIN:
www.christianskirken.de

BERLINS FILMFESTIVALS HEMSIDA:
www.berlinale.de

NYHEDER, KULTUR OG FORLYSTELSER:
www.berlinonline.de.

Guiden er produceret i februar 2006.